

JACQUES DERRIDA KİMDİR?
ENTELEKTÜEL BİR BİYOGRAFİ

DAVID MIKICS

ÇEVİREN
MUSTAFA BOZKURT GÜRSOY

FOL® 17

© MAK GRUP MEDYA PRO. REK. YAY. A.Ş.
SERTİFİKA NO: 13858

FELSEFE 17
KİMDİR SERİSİ 01

JACQUES DERRIDA KİMDİR?
DAVID MİKİCS

ÇEVİREN: MUSTAFA BOZKURT GÜRİSOY

ÖZGÜN ADI: *WHO WAS JACQUES DERRIDA?*
AN INTELLECTUAL BIOGRAPHY
EDİSYON: YALE UNIVERSITY PRESS, LONDON & NEW HAVEN 2009

YAYINA HAZIRLAYAN: EBUBEKİR DEMİR
REDAKSİYON: MAK GRUP REDAKSİYON EKİBİ
SON OKUMA: OSMAN BARAN KAPLAN
GÖRSEL YÖNETMEN: NURULLAH ÖZBAY
GRAFİK TASARIM VE UYGULAMA: TAVOOS

ISBN 978-605-80688-2-7

BASKI: AYRINTI BASIMEVİ ANKARA - SERTİFİKA NO: 13987

I. BASKI: NİSAN 2019

İLETİŞİM ADRESLERİ
CİNNAH CD. KIRKPINAR SK. 5/4
06420 ÇANKAYA ANKARA
TEL.: 0312. 439 01 69
www.folkitap.com
bilgi@folkitap.com
sipariş için: siparis@folkitap.com
www.twitter.com/folkitap

DAVID MIKICS

New Jersey ve Atlanta'da büyüdü. New York Üniversitesi'ni bitirerek Yale Üniversitesi'nde doktorasını tamamladı. Brooklyn yaşamakta ve Houston Üniversitesi'nde ders vermektedir.

Başlıca eserleri: *The Limits of Moralizing* (1994), *The Romance of Individualism in Emerson & Nietzsche* (2003), *A New Handbook of Literary* (2010), *Slow Reading in a Hurried Age* (2013).

MUSTAFA BOZKURT GÜRSOY

Ankara'da doğdu. ODTÜ Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde Yüksek Lisans öğrencisidir. Uluslararası İlişkiler Teorisi konusunda çalışmaktadır. İlgi alanları arasında felsefe, psikanaliz ve şiir bulunmaktadır.

Başlıca çeviri eserleri: David Mikics, *Derrida Kimdir*, (2019).

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR	11
ÖNSÖZ	13
GİRİŞ	17
BİRİNCİ BÖLÜM CEZAYİR'DEN ECOLE NORMALE'E: SARTRE, HEGEL, HUSSLERL	27
İKİNCİ BÖLÜM WRITING AND DIFFERENCE VE OF GRAMMATOLOGY	77
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM PLATON, AUSTIN, NIETZCHE, FREUD	151
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM GADAMER, CELAN, DE MAN, HEIDEGGER	193
BEŞİNCİ BÖLÜM POLITICS, MARX, JUDAISM	226
SON BÖLÜM [CODA]	255
DİZİN	259

TEŞEKKÜR

Yale Üniversitesi Yayınları'ndaki editörlerim John Kulka ve Jennifer Banks bana her adımda eşlik ettiler. Onların itina ve şevki olmasaydı bu kitap var olamazdı. Yale'in isimsiz okuyucuları da son derece yardımcı oldular ve Jack Borrebach de ustalıkla bir düzeltim sundu. Harvey Yunis, Platon tartışmamı okuyup faydalı yorumlarda bulundu. Derrida'yla alakalı şahsi tecrübelerini sorduğumda cevapsız bırakmayan Tzvetan Todorov, Micheal Fox ve Harold Bloom'un sabırları ve David Bromwich ile John Hollander'ın desteğine minnettarım.

Houston Üniversitesi'nin İngilizce Bölümü'ne ayrılmış Martha Gano Houston fonu, bu kitabın yazılmasını temelden desteklemiştir. Houston ailesine ve İngilizce Bölümü'ndeki Houston Komitesi'ne şükranlarımı sunarım. Houston Üniversitesi Honors Programı'ndan Richard Armstron ve Rob Zaretsky yardım ve görüşlerini esirgemediler; Honours Program, kitap üzerine çalıştığım sıralarda gerçekten de entelektüel evim oldu. New York'taki, New York Public Library'nin Frederick Lewis Allen Salonu çalışacak bir mekân ve geçmişten şimdiden birçok mümtaz yazarla etrafımın sarılı olmasıyla bana ilhamsı bir his vermiştir. Babam Lewis J. Mikics'e, Wendy Scheir'e ve Farnosh Fathi'ye teşekkür ederim. Jenn Lewin neşe ve entelektüel kılavuzluk kaynağıydı. Ve bu kitabı Victoria Malkin'in mevcudiyeti olmadan bitirebilmek, şimdi bakıyorum da, imkânsız görünüyor.

Yazışım, Amerikan başkanlık seçimleri 2008 kampanyalarına denk geldi. Seçim günü geldiğindeyse kitabı, entelek-

tüelin kamu hayatındaki rolüne dair düşüncelerle henüz bitirmiştim. Brooklyn'deki o Kasım gecesinde ülkemin vaadini tekrarladığını ve ortak varoluşumuza duyulan entelektüel bağlılığın Amerika'da mümkün olduğunu, belki her zamankinden fazla, ispatlamış olduğunu hissettim. Yazmış olduğum kitaptan daha büyük olan sorumluluk ve ümit uyanışı hâlâ bana bu kitabı yazış tecrübesini çerçevelememde yardımcı olmaktadır. Derrida'nın içine kapanık akademik lügati uğruna sık sık göz ardı ettiği, insan kimliği, siyasi karar verme ve birbirimiz hakkındaki meraklarımız vs. dair sorular, sonunda her birimiz için önemli olabilir.

ÖNSÖZ

18 yaşındayken bir Jacques Derrida takipçisi oldum. Sene 1980'di. Okul, Irvine'deki Kaliforniya Üniversitesi ve Yale ile beraber sonradan Derrida'nın düzenli olarak öğretim vereceği Amerikan üniversitelerinden biri olan New York Üniversitesi'ydi. İlk senemdeki yazı hocam, ciddiyetli, gözlüklü biraz zayıf bünyali New York Üniversitesi'ne Johns Hopkins'den gelme biriydi. Hopkins, yapısökümün Derrida'nın şahsında ilk defa Amerikan kıyılarına, 1996'daki meşhur *The Languages of Criticism and the Sciences of Man* konferansıyla vurduğu üniversite idi. Honours seviyesinin ilk yılındaki İngilizce dersi için hocam, Platon'un *Gorgias*'ını, J.L. Austin'in *How to do Things with Words*'ünü ve *pièce de résistance* olarak da [en önemlisi] Derrida'nın *Signature Event Context*'ini ve bir Austin eleştirisini okuma ödevi olarak vermişti.

Austin, *How to Talk: Some Simple Ways (Nasıl Konuşulur: Bazı Basit Yollar)* ve *Three Ways of Spilling Ink (Mürekkep Dökmenin Üç Yolu)* gibi yazılar yazmış ve İkinci Dünya Savaşı'nda casusluk yapmış, kurnaz ve titiz bir Oxford don'uydu. Benim gibi bir birinci sınıf öğrencisi için tutarlı ve şaşırtıcı bir coşku sağlamıştı; felsefedeki ilk gerçek tecrübemdi. Lisedeyken biraz Sartre'a girmiş ve onun entelektüel melodraması konusunda heyecanlanmıştım. Fakat Austin bambaşkaydı; görüşlerinde sinsi ve Sartre'ın galeyanlı ve ruh kıvrandırdığı yerlerde gamsızca eğlenceliydi. Sartre, aşk ve ölüm, dini inanç, cinayet ve intihardan bahsediyordu. İnsanı zanlardan arınmış sağlam zihinli bir elit gibi hissettiriyor, dünyanın acı hakikatlerini bilmeye ama yine de yalnız bir

bağımsızlıkla harekete geçmeye kıskırtıyordu. Onun aksine Austin, söz vermek, iddiaya girmek, bahane uydurmak gibi sıradan davranışlardan, ‘ters tepen’ konuşma eylemlerinden bahsediyordu (Egzantirik rahibin penguenleri kutsaması veya çift eşlinin “Evet, Kabul ediyorum.”u gibi.). Felsefenin böyle ufak şeylere bu kadar dikkat edebileceğini ve onları, beni daha önce hiç olmadığı kadar düşündürecek yeni bir ışıktaki gösterebileceğini bilmiyordum. Austin, felsefenin nasıl da hayatla ilgili olabileceğini, günlük hayatta –ıvır zıvır, mahiyetli veya tuhaf olarak– onunla karşılaşılabilirliğini bana göstermişti.

Fakat Derrida, 18 yaşındaki hâlimin bakış açısıyla, Austin’i bir kenara atıvermişti. Austin’i, insanları sarf ettikleri söz ve davranışlarına bağlayarak durumların sabit ve güvenilir olmasını sağlamakla itham etmişti. Derrida için böyle bir sabitlik imkânsız bir hayaldi. Sözlerimiz kayıp giderdi, kontrol edilemezdi; bir kere ağızımızdan çıktılar mı, kendilerine ait bir hayat edinirlerdi. Derrida, konuşmanın yazıdan çok da farklı olmadığını ortaya koymuştu. Platon yazılı kelimeye yetim diyordu; kimin bir kitabı alıp okuyacağı ve ondan neler çıkartacağı asla bilinemezdi. Yazı ilelebet dolaşırdı. Yazarın eserinin gelecekteki yorumlamaları üzerinde hiçbir kontrolü yoktu. Derrida, Platon’dan da öteye giderek, sadece yazı değil konuşma da evsizce sürüklenir, iddiasında bulunmuştu. “Sohbetlerimizde dahi”, diye belirmişti Derrida, “ne kadar ısrar etsek de kastettiklerimiz hakkında hiçbir efendiliğimiz yoktur.”

O zamanlar Derrida’nın benim için felsefede uzun bir gelenek olan kuşkuçuluğa giriş teşkil ettiğini bilmiyordum. Derrida’yı Austin’e, tarzına ve duruşuna duyduğum hayranlığa rağmen, tercih ettiğim zaman şüphecilerin klasik argümanına teslim oluyordum: Sözlerimizin ve duyularımızın delaletine/doğrulayıcılığına güvenemeyiz, hiç bir şey güvenilir değildir. Her türlü inanç sistemi, bir şeylerin nasıl olduğuna dair bir demir atımında bulunur. Fakat kuşkuçular soruyor-